

SAVA

zhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Avstrijska ofenziva na tirolski fronti.

Italijanska utrdba Casa Ratti zavzeta.

Dunaj, 27. maja.

Oklopna utrdba Casa Ratti, ki pripada utrdbeni skupini Arsiero, cestna zatvora neposredno jugozapadno od Barcarole, je v naših rokah. Poročnik Albin Mlaker, saperskega bataljona je vdrl s svojimi ljudmi brez ozira na silno obojestransko streljanje v utrdbo, vjel sovražne sapperje, ki so hoteli utrdbo razstreliti, ter vplnil tako 3 nepoškodovane težke oklopne havbice in 2 lahka topa.

Severno od Asiaga so se polastile naše čete Monte Moschicca, na obmejnem grebenu južno od doline Sugane so prodrle do Cime Maora.

Število v napadalnem prostoru vpljenjenih topov se je zvišalo na 284.

Na Monte Siefu in na Krnu smo zavrnili sovražne napade.

Ob dolinski zatvori Vall d' Assa.

Dunaj, 28. maja.

Naše čete so se polastile oklopne utrdbe Cornolo (zapadno Arsiera) ter v utrjenem prostoru pri Asiagu stalne dolinske zatvore Val d' Assa (jugovzhodno Monte Interrotta).

Nadaljne utrdbe pri Asiagu zavzete.

Dunaj, 29. maja.

V utrjenem prostoru Asiago so prekoračile naše čete pri Roani dolino Asse, vrgle sovražnika pri Canovi nazaj ter se razširile na južnem in vzhodnjem pobočju doline. Druge čete so premagale utrdbe na Monte Interrotto ter vzele višine severno od Asiaga. Bolj proti severu so Monte Zebio, Monte Zingarella in Corno di Campo bianco v naših rokah. V gorenji dolini Posina smo pregnali Italijane po trdovratnih bojih iz njihovih pozicij zapadno in južno od Bettala.

Namen ofenzive proti Italiji dosežen.

Budimpešta, 29. maja.

Vojni poročevalci listov ugotavljajo, da s prebitjem glavne obrambne črte Asiero - Asiago, katere notranje permanentne utrdbe so deloma že v naših rokah, je dosegla ofenziva v svoji prvi fazi namen, na katerem je morala temeljiti. Zveze italijanske soške armade v ozadju so zdaj resno ogrožene in naše prodiranje zabranjuje, da bi Italijani poslali močne rezerve k Soči in tam pričeli velikopotezno ofenzivo. Dosedanji uspeh v južnotirolskem odseku je v vojni zgodovini brez primere.

Sedaj pa se mora soditi, da je bila italijanska fronta med tem časom močno izpopolnjena z rezervami, pri čemer se ne sme pozabiti, da se je ugotovila že v dosedanjih bojih velika masa italijanskih čet z močnimi skupinami. Tudi nastajajo v visokem gorovju posebne težkoče za prevažanje težkih topov in čete, ki vršijo že skozi dva tedna brez odmora največje naporno delo, potrebujejo počitka in razvedrila, da si naberejo novih moči.

Iz tega je razvidno, da se bo moglo nadaljnje prodiranje vršiti težko z dosedanjim hitrostjo. Zmernejši dnevi so neizogibno potrebni. Dejstvo je, da nikdo ni mislil, da je delo teh dveh tednov sploh mogoče.

Oklopna utrdba Punta Corbin zavzeta.

Dunaj, 30. maja.

Včeraj smo zavzeli oklopno utrdbo Punta Corbin. Zapadno od Asiera so izsilile naše čete prehod preko potoka Posine ter se polastile južnih obrežnih višin. Štiri silne italijanske napade na našo pozicijo južno od doline Batte smo zavrnili.

Vojna z Italijo izključno zadeva Avstro - Ogrske.

Dunaj, 31. maja.

„Fremdenblatt“ piše: V inozemskih zlasti v švedskih listih se ponavlja pogostoma trditev, da vodi ofenzivo na Tirolskem generalfeldmaršal von

Mackensen. Razširjevanje te trditve služi gotovo namenu, vzbuditi v inozemstvu, kjer se čujejo ostre kritike o Italiji, mnenje, da stoji proti italijanski armadi poleg naših čet tudi velika nemška vojna sila. Gre torej skoro gotovo za novo obliko Chantage, s katero hoče Italija z zavajanjem javnega mnenja v inozemstvu prisiliti svoje zaveznike k aktivni pomoči. Ne glede na to, da bi poteka ofenzive v gorenji Italiji ne mogla ustaviti nikaka pomoč, moramo pokazati na dejstvo, tudi Italijanom dovolj znano, da na južnozpadnem bojišču ni nikakih nemških čet ali vojskovodij. Mackensen ima prejkoslej vrhovno poveljstvo na Balkanu. Vojna z Italijo je izključno zadeva Avstro-Ogrske in mi sami opravimo z Italijo brez vsake pomoči, kakor je tudi jasno razvidno iz dosedanjih dogodkov. Operacije proti Italiji vodi od početka neizpremenjeno nadvojvoda Evgen in v vrhovnem poveljstvu po čudovitem uspehu defenzive v prvem vojnem letu sedaj pri odločilni ofenzivi umevno ni nastopila nikaka izprememba. Ako si hočejo Italijani nabaviti z lažmi pomožne armade, si morajo izmisliti take trditve, katerih neresnica je sploh manj znana, kakor glede poveljstvenih razmer na južnozpadni fronti tukaj navedena dejstva.

Asiago in Arsiero zavzeta.

Dunaj, 31. maja.

Čete, ki operirajo pod poveljništvom Njegove c. in kr. Visokosti generalobersta nadvojvode Evgena, so zavzele Asiago in Arsiero.

V prostoru severo-vzhodno od Asiaga so prepodile naše čete sovražnika iz Gallija ter v naskoku zavzele njegove višinske pozicije severo-vzhodno od tega kraja.

Monte Baldo in Monte Fiara sta v naši posesti. Zapadno od Asiaga je naša fronta do zavojevane utrdbe pod Corbinom strnjena.

Čete, ki so prodrle preko potoka Posine, so zavzele Monte Priaforo. Novi obupni italijanski napori, iztrgati nam pozicije južno Bettalesa, so bili brezuspešni.

V polovici meseca od početka naših napadov smo vjeli 30.388 Italijanov, med njimi 694 častnikov, ter vplnili 299 topov.

PODLISTEK.

Vladimir Korolenko.

Brez besede.

Dalje.

Na tiru se je videl v daljavi obroč, ki se je bližal in postajal vedno večji. Zelezje je pod nogami žvenketalo in vzdihovalo in kmalu je pridrdral vlak . . . Začulo se je hreščanje in škripanje, vlak je obstal, vrata so se odpirala, in tucat ljudi je hitelo mimo Loziščanov. Vstopili so, se vsedli na proste sedeže in vlak je zopet tako hitro oddrdral, da so okna hiš hipoma izginjala.

Matvej je zaprl oči. Ana se je prekrizala ter šepetala molitve. Dyma je izzivajoče pogledaval krog sebe. Misli je, da bodo Amerikanci, ki so se vozili v istem vozu, ravnokotko zijali njih obleke, kakor počestni paglavci in jih končno obmetavali z obrezki banan. Ali očitno so bili ti Amerikanci resnejši ljudje: Nikdo ni prodajal zijal, nikdo se ni posmehoval. Dyma je to ugajalo in pomiril se je.

Potem je vlak obstal, naši rojaki so srečno prilezli ven ter stopali zopet po stopnicah navzdol na cesto.

VII.

Prenočevalnica mistra Borka je bila popolnoma drugačna, kakor so pri nas v navadi. Pri nas, to se pravi v Voliniji ali Mohilevu ali na Podolskem, so pač mnogo boljše. Dolga pa nizka hiša, v beli steni se odpirajo široka vrata gostoljubno in prijazno, da najdejo konji kar sami pot. Za vhodom je takoj krito dvorišče z visoko slam-

nato streho in med strešnimi tramovi se igrajo cele jate vrabcev in sladko grlijo nekje golobje — a kje, tega ne vidiš. Na to vodnjak, jasli za konje, kokoši, koza, krava, vzduh po konjskem znoju, smoli in duhtečem senu . . . že sam spomin je človeku prijeten do visoke starosti . . .

Povedati je treba, da sta veljala Matvej in Dyma v svoji domovini za veljavna moža, ki sta se znala obnašati. Saj sta mnogokrat občevala na sejmi, ali na različnih krajih in po gostilnah z mnogimi ljudmi in nikdar nista bila v zadregi. Bila sta samozavestna moža. Spre gla sta konja, mu naložila sena ali mu krog vratu obesila vrečo z ovsem. Potem sta vtaknila bič za pas, da so ljudje spoznali, da nista potepuha ali berača, ki se potikata peš po svetu, nego pravcata gospodarja z lastnim konjem in vozom. Nato sta stopila v sobo ter se vsedla na klop in čakala, da se izprazne prostor okoli mize. Medtem sta si ogledala družbo, ter spoznala na prvi pogled, koga je Bog človeku poslal na pot. Lahko je bilo takoj pričeti s primerno govorico, ki se je ravnala po tem, s kom si pač govoril. Ali z navadnimi kmeti, ali z enakimi ali z bajtarjem ali z malomeščanom ali z obrtnikom ali najemnikom. Samoposebi sta tudi umela, kako se jima je obnašati, kadar sedi za mizo potujoča gospoda. Takrat je bilo treba čakati, pa če je bilo še toliko prostora. Skratka: hodila sta po svetu vselej odprtih oči, poznala sta sama sebe, poznala ljudi in zato so ju povsod spoštovali. Ogibala sta se obče vanja s prevzetneži in, če so tudi semtertja nastale neprijetnosti z gospodo, se je to vendar zgodilo le redkokdaj.

Sedaj pa se jima je zdelo ravnokotko, kakor

da sta postala slepa. Nista prišla peš semkaj, kakor včasih na božjo pot, ne na vozu, ampak prifrčala sta po zraku. In gostilna mister Borka ni bila prav nič domača. Bila je to velika hiša, precej temna in neprijazna. Mister Bork je odprl s svojim ključem in šli so po stopnicah navzgor. Gori je bil mal hodnik z mnogimi vrati. Mister Bork je pokazal na neka vrata, naša Loziščana sta vstopila, položila culico na tla, snela kučme ter se ogledavala.

Soba je bila velika. Več sila širokih postelj z belimi vzglavniki je stalo naokrog. Le na enem prostoru je stala poleg postelje mala mizica, drugod so bili samo stoli. Na zidu je visela velika slika, ki je predstavljala kip „Svobode“, poleg pa so viseli litografski posnetki petročnih svetilk in židovskih zakonskih tabel. Erake slike je videl Matvej doma v Voliniji in misli si je, da jih je Bork prinesel seboj v Ameriko.

Skozi odprto okno si videl zračno železnico, po kateri so se pripeljali semkaj. Le zopet se je prikazal v daljavi okrogli ščit lokomotive in postajal je večji in večji. Loziščana sta ga strahoma gledala. Donenje in rožljanje je prihajalo bližje, lokomotiva je rastla in Loziščanoma se je zdelo, da jima pridrvi vlak naravnost v sobo. V tem hipu je potegnila od okna sem močna sapa in od nasprotne strani je frčala mimo neka stena z okni. To je bil drugi vlak. V oknih pa so se pojavile glave, klobuki, obrazi, med njimi eden črn kot vrag . . . V nekaj sekundah je vse izginilo in vlak je drvel naprej in postajal vedno manjši, dočim je prvi vlak postajal vedno večji in koj na to tudi drvel mimo. Oblak dima je zatemnel okno in našel pot tudi v sobo.

Danes zjutraj je obložilo več naših hidroplanov kolodvor in vojaške naprave v San Giorgijo di Nogaro s številnimi bombami. Videli smo, da je bil kolodvor štirikrat zadet.

Dunaj, 1. junija.

Naše čete, ki so v prostoru severno od Asiaga prodirale proti vzhodu, so dospele do pristav Manrielle ter prekoračile cesto vzhodno od Monte Fiara in Monte Balda. Vzhodno od Arsiera smo zavzeli Monte Cengo in višine južno od Cave Treschi, vjeli 900 Italijanov, med njimi 15 častnikov, ter vplenili 3 strojne puške. Pri Arsieru samem so se naše čete ustalile na južnem bregu Posina ter zavrnile močen protinapad Italijanov. Enako so se razbili sovražni napadi na pozicije naših deželnih strelcev pri Chiesi v Val Arsi in vzhodno od Passo Puole.

Naknadno štetje v napadalnem prostoru je podalo zvišanje včeraj naznanjenega plena na 313 topov. Naš plen se sicer še ne da popolnoma pregledati, doslej pa je bilo vpljenjenih 148 strojnih pušk, 22 metal min 4 avtomobili, 600 koles in zelo velike množine municije, med njo 2250 najtežjih bomb.

Italijanska torpedovka pred tržaškim pristaniščem.

Dunaj, 1. junija.

„Agenzia Stefani“ razširja to-le poročilo: Dne 28. maja po noči smo v tržaškem pristanišču torpedirali in potopili velik transportni parnik. Z merodajne strani se pripominja k temu: Dne 28. maja se je v nerazgledni deževni noči približala neka sovražna torpedovka tržaškemu pristanišču ter izstrelila dva torpeda. En torpedo je eksplodiral na dnu, ne daleč od obali, drugi je zadel obrežni zid in neko skladišče ob bregu. Na bližnjih poslopih je bilo poleg tega mnogo šip razbitih. Niti kak transportni parnik, niti kaka druga ladja ni bila zadeta. Transportnih parnikov v Trstu sploh ni.

Italijanski ministrski svet.

Italijanski ministrski svet se je zbral na izredno posvetovanje. Vojni minister je poročal obširno o vojaškem položaju, zlasti o „strategičnih potrebah“, katere čakajo italijansko armado v bližnjem času.

Ministrski svet se bo v prihodnji seji bavil baje zopet v vprašanjem, ali naj Italija napove vojno Nemčiji. Anglija vedno zahteva od Italije, naj napove Nemčiji vojno.

Boji med torpedovkami v Adriji.

Dunaj, 27. maja. V noči 23. maja je srečala neka naša stražna torpedovka kakih 20 morskih milj od sovražne obali dve sovražni torpedni enoti. Med vožnjo ladje mimo ladje se je razvil komaj eno minuto trajajoč boj na kratko razdaljo. Sovražni torpedni enoti so pluli mimo v brzi vožnji ter izginili takoj v smeri proti italijanski obali. Naša torpedovka je bila le enkrat in sicer brezpomembno zadeta, sama pa je tudi najmanj enkrat zadela sovražno torpedno enoto. Dogodek je bil tako brezpomemben, da ga objavljamo samo zato, ker se „Agenzia Stefani“ z navadnim pretiravanjem s tem baha.

Pomoč iz Soluna.

„Popolo d' Italia“ meni, da je napad aliirancev pred Solunom že v bližnjem času verjeten.

Na solunski bazi delujoče čete še niso zbrane, ali aliiranci so si na čistem glede tega, da ne morejo svoje akcije več odlašati, ker morejo iz Soluna sedaj izvršiti jako občuten udarec na centralni držav.

Boji na Francoskem.

Ponesrečeni francoski sunki ob Maasi.

Berolin, 27. maja.

Severno od Kanala La Basse je vdrla neka naša patrolja pri Festubertu v sovražno pozicijo, vjela nekaj mož in se vrnila brez izgub. V Argonih živahen boj z minami, ki je sovražne jarke v veliki širini razdejal. Razen nekaj vjetih so imeli Francozi velike izgube na mrtvih in ranjenih. Na levo od Maase so namerili Francozi od polnoči naprej silne napade na Cumieres. Posrečilo se jim je za nekaj časa vdreti na južni rob vasi. Pri izčiščanju smo vjeli 53 mož. Na desno od Maase se nam je posrečilo suniti do višin na jugozapadnem robu gozda Thiaumont. Francoski poskušen napad tja smo z artiljerijskim ognjem v kali zadušili. Dva sovražna napada na naše na novo zavzete pozicije južno od utrdbe Douaumont sta se popolnoma ponesrečila. V bojih jugozapadno in južno od te utrdbe smo vjeli od 22. maja sem 48 častnikov in 1943 mož.

Boji v Champagni in ob Maasi.

Berlin, 28. maja.

Nemški izvidni oddelki so vdrl po noči na več točkah fronte v sovražne črte. V Champagni so pripeljali kakih 100 vjetih Francozov nazaj. Zapadno od Maase je napadel sovražnik naše pozicije na jugozapadnem pobočju Mort Homma in pri vasi Cumieres. Povsod smo ga z velikimi izgubami zavrnili.

Vzhodno od reke je vladal silen artiljerijski boj.

Artiljerijski boji ob Maasi.

Berolin, 29. maja.

Sovražne monitorje, ki so se približali obali, smo prepodili z artiljerijskim ognjem.

Nemški letalci so z uspehom metali bombe na letališče pri Fournesu.

Na obeh bregovih Maase traja artiljerijski boj z nezmanjšano silo. Dva slabotna francoska napada na vas Cumières smo brez težave zavrnili.

Boji med Mort Hommom in Cumiéresom.

Berolin, 30. maja.

Živahno streljanje se je vršilo na fronti med kanalom La Basse in Arrasom, tudi Lens in predmestja so bila zopet obstreljevana. V okolici Soucheza in jugovzhodno od Tahura so se ponesrečili slabotni sovražni sunki. Močnejše bojno delovanje je vladalo v odseku od višine 304 do Maase. Južno od Vranjega gozda in gozda Cumières so zavzele nemške čete francoske pozicije med južnim vrhom Mort Homma in vasjo Cumières v njenem polnem obsegu. Neranjenih vjetnikov smo dobili 35 častnikov, med njimi več štabnih častnikov in 1313 mož. Dva protinapada na vas Cumières smo zavrnili. Vzhodno od Maase smo izboljšali s krajevnim prodiranjem na novo zavzete črte v gozdu Thiaumont. Obojestranski ogenj je dosegel tu od časa do časa zelo veliko silo. Naši

letalci so napadli z opazovanim uspehom včeraj zvečer sovražno razdiralno flotiljo pred Ostendom. Po zračnem boju je padel neki angleški dvokrovnik pri St. Eloisu ter smo ga z artiljerijskim ognjem uničili.

Berolin, 31. maja.

Sovražne torpedovke, ki so se približale obali, smo z artiljerijskim ognjem pregnali. Živahno streljanje v odseku med kanalom La Basse in Arrasom traja. Podvzetja nemških patrolj pri Neuve Chapelli in severovzhodno od tam so bila uspešna. 38 Angležev, med njimi 1 častnika, smo vjeli, 1 strojno puško vplenili.

Na levo od Maase smo očistili južno od vasi Cumières ležeče grmovje sovražnika, pri čemer smo vjeli 3 častnike in 88 mož. Pri napadu dne 29. maja smo vplenili nek mornariški top, vzidan v gozdič Caurette, 18 strojnih pušk, več metal min in mnogo drugega materiala.

Na obeh bregovih Maase je ostalo delovanje artiljerije zelo živahno.

Berolin, 1. junija.

Severno in južno Sensa je vladalo tudi včeraj živahno artiljerijsko delovanje.

Na levo od Maase so pričeli Francozi zvečer s precej močnimi četami napadati Mort Homme in višino Caurette. Na južnem pobočju Mort Homma se jim je posrečilo ustaliti se v razsegu kakih 400 m v naših najspretnjih jarkih. Sicer smo večkrat sovražne napore z zelo težkimi izgubami odbili. Na desno od Maase so se artiljerijski boji nadaljevali.

Vzhodno od Obersepta je vdrl neki nemški izvidni oddelek kakih 350 m široko in 300 m globoko v francosko pozicijo ter se vrnil z vjetimi in plenom.

Zapadno od Cambraja je bil neki angleški dvokrovnik v zračnem boju zbit. Letalce, častnike, smo ranjene vjeli.

Velika pomorska bitka med Nemčijo in Anglijo.

Dunaj, 1. junija.

Nemško brodovje za odprto morje je zadelo dne 31. maja na veliko premoč angleškega bojnegabrodovja.

Popoldne in ponoči se je razvila med Skager Rakom in Skagens Hornom (Hornsriff) cela vrsta težkih za nas uspešnih bojev.

Kolikor je dosedaj znano, smo uničili veliko vojno ladjo „Warspite“, bojni križarki „Queen Mary“ in „Indefatigable“, dve oklopni križarki, kakor se zdi tipa „Achilles“, eno malo križarko, novo vodilno ladjo za rušilce „Torbulent“, „Nestor“, „Alcaster“, veliko število torpednih rušilcev in en podmorski čoln. Nadalje je bila cela vrsta velikih angleških vojnih ladij močno poškodovana; med drugimi je bila velika vojna ladja „Marlborough“ zadeta od torpedov.

Na naši strani je sovražnik potopil mali križarki „Wiesbaden“ in Nj. Vel. I. „Pommern“. Usoda Nj. Vel. I. „Frauenlob“ in nekaj torpedovk do sedaj še ni znana.

Brodovje se je vrnilo danes v naša pristanišča.

Francosko-angleška fronta.

Iz Londona izvedo švicarski listi: Sistemstično nadomeščanje francoskih čet južno od Somme se nadaljuje. Te dni so angleške teritorialne čete, 3 polki, zasedle kos fronte dolg 15 km.

„Vse kar živi, hvali Boga očeta,“ vzklikne Matvej prestrašen in se prekriža. Šele ko sta izginila oba vlaka, se je upal ozreti po sobi.

V sobi je stalo nekako deset postelj, a od stanovalcev je bil sedaj navzoč le nek gospod, kojega stanu Ložiščana nista mogla dognati. Nosil je ravnotako kakor Bork „mestno“ obleko, kratke svitlokarirkane hlače, velike, težke čevlje in polikano stajco ter svitel telovnik. Ležal je na postelji, napol zakrit po orjaškem časopisu, izza katerega je poln radovednosti motril novodošleca. Po zunanosti je bil pravi pravcati „gospod“, in ko bi bila doma v domovini, bi se mu bil Dyma prav gotovo globoko priklonil in rekel bi:

„Prosim oproščenja . . . morda naju je žid Berko pomotoma tu sem privedel.“

Vsekako sta mislila Ložiščana, da imata opravi viti z ameriškimi plemenitašem ali uradnikom. Kmalu pa je prišel mister Bork po stopnicah navzdol — višje je spravil Ano — ter peljal Ložiščana k postelji v neposredni bližini tega žlahtnega gospoda.

„Ta postelja tu, vaju stane dva dolarja na teden,“ jima reče.

„Ali kar ti hočem povedati, mister Bork,“ mu šepeče Dyma previdno na uho. „Ali bo to tudi šlo?“

„Nu,“ odvrne Bork užaljen, „kaj pa še hočete za dva dolarja na teden? Morda mislite, da plačata vsak toliko? Ne, to je za oba. Za kosilo pa posebej . . .“

„Radi mene,“ pravi Dyma še vedno šepeče, „če že ne gre ceneje. Ali pa ne bo to morda temu gospodu neprijetno? Midva sva vendar priprosta človeka . . .“

Bork le zažvižga, se z očividnim zaničevanjem ozre na ameriškega plemenitaša ter pripomni:

„F . . . ff! Kar se tega tiče, sta lahko mirna. Stvar je nekoliko drugačna, kakor vidva mislite. Tu je svoboda: vsi ki plačajo, veljajo enako. Ali vesta, kaj vama hočem še povedati? Priprosta moža sta, pa cenim vaju višje, zakaj vidi se, da sta bila v naši domovini kaj boljšega. To se takoj spozna. Tega šarlatana pa niti ne bi obdržal, če ne bi Tammany-Hall zanj plačevala. Pa kaj me briga? „Boss“ ima denarja dovolj in vsak teden dobim, kar mi gre.“

Dyma je nekoliko premišljal nerazumljive Borkove besede, potem pa reče s postranskim pogledom na ležečega gospoda:

„Če te prav razumem, mister Bork, ni to pravi gospod, ampak nepridiprav, kakršnih je dobiti tudi pri nas na sejnih. Klobuke imajo in bele srajce in zavratnice . . . A predno še opaziš, pa ti že zmanjka denarnice iz žepa . . .“

Bork se nasmehne.

„Ne,“ reče, gladeč si brkice. „V tem ste se zmotili, kar se tiče vajinih denarnic, ni treba imeti strahu. To ni njegovo rokodelstvo. Jaz le povdarjam, da naj si vsak človek izbere soliden in pošten poklic. Kdor pa prodaja svoj glas, celo če je ta glas pošten . . . in ako ga proda Tammany-Hall za zlato, to ni soliden človek.“

In vzdihujoč pristavi:

„Imel sem tu solidno trgovino, a kaj morem za to! Stvar je šla slabo in stanovanje moram plačati do roka. Treba torej, da si človek pomaga kakor ve in zna.“

Dyma sicer ni docela pojmlil, kako je mogoče prodati svoj glas, celo, če je pošten, in kdo

kaj takega pravzaprav potrebuje. A sramoval se je, ker se je bil že enkrat zmotil in zato se je delal, kakor da vse razume.

„A tako, potem je pa dobro. Le semkaj položi culico, Matvej. Saj res! Najin denar tudi ni slabši . . . In tu je, vzemi me vrag, poleg vsega drugega še svoboda!“

Vsedel se je nasproti ameriškemu gospodu na svojo posteljo in še prav široko povrh. Matvej se je bal, da bi Amerikan tega posedanja vseeno ne smatral za izzivanje. A le-ta se je izkazal, kot priprost mladenič, s katerim je bilo lahko izhajati. Ko je čul, da se govori o Tammany-Hall, je položil časopis na stran, se vsedel na postelji in se prijazno smehljaj. Nekaj časa sta si sedela oba, Dyma in on, nasproti ter se medsebojno gledala.

„Good day!“ reče potem Amerikanec ter poptiplje Dymo po kolenu. Dyma mu vrne to prijaznost ter odgovori, ne da bi mnogo premišljeval:

„Yes.“

„Tammany-Hall,“ reče zopet, ljubeznivo se smehljajoč, Amerikanec, „very well!“

„Very well,“ prikima Dyma. To se pravi, prav dobro . . . „Oh, ti, gospod! Ko bi me hotel naučiti, kako je mogoče prodati temu vragu Tammany-Hall svoj glas, da se potem lahko zastonj prehraniš in oblačiš.“

„Well!“ odvrne, glasno se smejoč, Amerikanec.

„Yes,“ se smeje tudi Dyma.

Mož je zopet pomežikal z očmi, potipal še enkrat Dymo po kolenu in takoj sta sklenila prijateljstvo.

(Dalje.)

Vpoklici na Angleškem.

London, 15. maja. Kralj je izdal oklic na angleški narod, ki pozivlja vse za orožje zmožne moške od 18. do 45. leta pod orožje. Kralj se zahvaljuje ljudstvu za njegov patrijotični nastop, ki je omogočil s prostovoljnim naborom postaviti na noge armado 5,041.000 mož.

Francoski desetmilijardni „mirovni“ kredit.

Londonske velike banke so izvedele, da bo francoska vlada od zbornice v kratkem zahtevala novo posojilo do 10 milijard. „Temps“ naznanja tudi novo veliko posojilo, ki pa bo zadnje posojilo za vojno, ter imenuje to posojilo „mirovno posojilo.“

Anglija in Španka.

„Echo de Paris“ priobčuje iz Madrida vesti, da je baje Anglija v ostrih besedah zahtevala od Španske, da zapleni nemške in avstro-ogrske ladje.

Belgija in Nizozemska.

Amsterdam, 28. marca. „Nieuwis van den Dag“ opozarja na Angleški nevarno početje belgijskih aneksiatov, ki mislijo za slučaj zmage četverozveznih držav pomakniti belgijsko mejo na troške Nizozemske proti severu. Belgijska vlada je sicer doslej odklanjala odgovornost za te fantastične načrte, toda razpoloženje je zanje ugodno in gotovo je, da vlada med belgijskimi vojaki v strelskih jarkih o malokaterih stvareh tako edinstvo, kakor glede take revanše. Rečeni list smatra za potrebno, da dobi belgijska vlada v Havre-u priliko, vse take fantazije odločno ožigosati kot čenče neodgovornih ljudi.

Ruska ofenziva.

Zračni boji.

Berlin, 28. maja.

Vzhodno bojišče.

Nobene izpremembe. Neko rusko letalo smo v zračnem boju v okolici Slonima zbili. Letalca, dva ruska častnika smo vjeli.

Ob besarabski fronti.

Dunaj, 29. maja.

Močne ruske čete so poskusile zadnje dni v jarkih in sapah približati se naši besarabski fronti. Ogenj naših topov in metal min uničuje vse sovražnikovo delo. Sicer ničesar pomembnega.

Nov letalski napad na otok Oesel.

Wolffov urad poroča 27. maja: V noči na 26. maj je neka nemška letalska flotilja iznova obločila rusko letalsko štacijo Papenholm na otoku Oesel z bombami ter večkrat, zlasti v hangarje, dobro zadela. Kljub silnemu obstreljevanju so se vsi letalci v dobrem stanju vrnili.

Pred novimi boji na ruski fronti?

Dočim vlada na jugo-vzhodnem delu besarabske fronte razmeroma mir, razvijajo Rusi v bližini brega Dnjestra, kjer se dotika besarabska fronta Dnjestra, in bolj proti severo-zapadu živahno delovanje. Nervoznost na ruski fronti je močno narasla, odkar so slišali Rusi o avstrijskih uspehih na Tirolskem.

Iz Kodanja poročajo, da naznanjajo ruski vojaški strokovnjaki, najbrže pod vplivom očitanih zaveznikov zaradi pasivnosti Rusije, neupoštevanja zavezniških dolžnosti itd., da je pričakovati novih silnih bojev na ruskih frontah. „Russkij invalid“, glasil o vojnega ministrstva, prorokuje v kratkem pomembne dogodke na ruskem bojišču. „Rječ“ poroča, da uporabljajo Nemci v odseku pri Rigi na poseben način pritrjene strojne puške, ki jih ni mogoče poškodovati niti s krogliami pušk, niti s šrapneli.

Kronski svet v Petrogradu.

Preko Bukarešte poročajo iz Petrograda, da se je pod carjevim predsedstvom v Carskem Selu vršil veliki kronski svet, katerega so se udeležili generali Ivanov, Aleksandrijevič, Brussilov, Radko Dimitrijevič in Kuropatkin, vsi armadni poveljniki, ministrski predsednik Stirmer-Panin in zunanji minister Sazonov. Vojni svet je odločil o korakih, potrebnih na nemški fronti.

Ruska poletna vojna.

Glasom brzozjavke „Secola“ se bavijo ruski vojaški kritiki s splošnim vojaškim položajem in z udeležbo Rusije pri skupni ofenzivi. Kritiki pravijo, da je pozna pomlad preprečila doslej vojaške akcije, da pa se je Rusija dobro pripravila na poletno vojno. Kot voditelji napadalnih operacij se imenujejo generali Judenič, Brussilov in Ivanov. Posebno popularen je general Russkij, ki je svoj čas vodil prodiranje v Galicijo. Pozneje se je iz zdravstvenih ozirov umaknil, nedavno pa je bil poklican v Carskoje Selo ter se domneva, da se mu bo poverilo zopet važno poveljništvo.

Ruski podmorski čolni z angleško posadko.

„Nationalzeitung“ poroča z ruske meje: Kakor se v dobro podučeni krogih zatrjuje, je število angleških podmorskih čolnov, ki operirajo sedaj v Vzhodnem morju, večje, kakor lani. Gre večji del za nove ruske podmorske čolne z angleškim moštvom. Ti novi podmorski čolni so bili zgrajeni po angleškem modelu, posnetem po modernih nemških podmorskih čolnih. Zgrajeni so bili v ladjedelnici v Konstatu. V prvi vrsti naj bi ogrozili nemške vojne ladje v Vzhodnem morju. Njih stranska naloga pa je tudi izpodvezanje nemško-skandinavske trgovine. Podmorski čolni imajo dobro operacijsko bazo na Alandskih otokih, kjer so zgradili Rusi močne utrdbe z dalekosežnimi topovi. Utrjevalna dela se z mrzlično naglostjo nadaljujejo. Šele pred par dnevi je stalna angleška mornariška komisija pregledala te urdbe.

Na Balkanu.

Patruljski boji.

Dunaj, 27. maja.

Pri Ferasu so poskusili Italijani požgati in opleniti kraje na severnem bregu Vojuse; naše patrulje so jih prepodile.

Dunaj, 28. maja.

Ob dolnji Vojusi praske z italijanskimi patruljami. Položaj neizpremenjen.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 28. maja. Agence telegraphique bulgare. Dne 27. maja se uradno razglša:

Oddelki naših v dolini Strume delujočih čet so prodrli iz svojih pozicij in so zasedli južni izhod prelaza Rupel, kakor tudi bližnje višine vzhodno in zahodno reke Strume.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 28. maja.

„Ag. tel. Bulgarë.“ Z dne 27. maja se uradno razglša: Oddelki naših čet, ki operirajo v dolini Strume, so prodrli iz svojih pozicij ter zasedli južni izhod prelaza Rupel in sosedne vrhove vzhodno in zapadno reke Strume.

Nemško in bolgarsko prodiranje na grška tla.

Berolin, 30. maja.

Nemški in bolgarski oddelki so zasedli, da se zavarujejo proti očitnim nameravam prese- netenjem s strani ententnih čet, v tej zvezi važno sotesko Rupel ob Strumi. Naša premoč je prisilila slabotne grške oddelke, da so se umaknili. Sicer smo varovali grške suverenske pravice.

Prodiranje Bolgarov na grška tla.

Lyonski „Republicain“ poroča, da so Bolgari zasedli kolodvor Demirhisar in del okolice mesta. Na desnem bregu Vardarja se množe boji prednjih straž.

„Matin“ iz Soluna: Bolgari so zasedli razen forta Rupel še 4 druge utrjene kraje, med njimi Dragotin, po kratkem odporu grške posadke. Bolgari prodirajo hitro proti Kavali. Seres je že zavzel. „Temps“ poroča, da so Bolgari prišli skozi dolino Strume ter že zasedli Demirhisar, ki so ga Grki zapustili.

„Times“ poročajo iz Aten, da so se vršila, predno so Bolgari zasedli forte pri Ruplu, ki popolnoma obvladujejo odsek Demirhisar, dolga pogajanja z grškim generalnim štabom. Grška posadka je zapustila fort šele, ko je dobila zagotovilo, da bo imelo zasedenje forta samo obramben značaj.

„Frkft. Ztg.“ poroča po še nepotrjenem Reuterjevem poročilu, da so Bolgari sporazumno z atensko vlado zasedli tudi fort Goje, ki obvladuje ves izhod iz doline. Če je to poročilo resnično, so vse strateško važne točke prehoda v ravnino v naših rokah. List dostavlja: Bilo bi to zelo pomembno za ves strateški položaj v vzhodni Makedoniji ter nadaljna protiutež proti fortu Dovatepe, ki ga imajo zaseden Francozi.

Reuter poroča nadalje, da razvijajo Bolgari in Nemci enako delovanje tudi v bližini Ksantija, severovzhodno od Kavale ter so tam pripravljeni tudi že pontoni za mostove preko mejne reke Nestos.

Na desnem bregu Vardarja je prišlo do številnih spopadov med francoskimi in bolgarskimi patruljami ter se vrše tudi topovski boji.

Reuter poroča iz Soluna, da je 25.000 Bolgarov prekoračilo grško mejo.

„Lokalanzeiger“ poroča iz Ženeve, da je sklenila glasom brzozjavk iz Aten grška vlada z Bolgarsko pogodbo zaradi zasedenja grških vojaških oporišč v Makedoniji. „Matin“ in „Gaulois“ kaže ta zaradi te vesti očitno svoje ogorčenje.

Francoski listi poročajo, da je začela bolgarska divizija iz Ksantija prodirati, da zasede grško zatvorno utrdbo Kejlar ter nato prodre proti Kavali. Bolgari se po zavzetju grških makedonskih oporišč niso ustavili. Vsa vzhodna Makedonija s prebivalstvom 1,600.000 duš in grškimi vojaki je

odrezana od ostale Grške. Grki so prisiljeni umakniti se proti jugu. Poročila iz Rima potrjujejo, da prodirajo Bolgari popolnoma v sporazumu z Grško vlado na grška tla. Prebivalstvu vzhodne Makedonije grozi lakota.

Bolgarske straže in glavne pozicije zaveznikov so oddaljene druga od druge komaj 2 dni. Sunek centralnih držav je glasom raznih zatrdil, predčasno spravil v tek šele za junij namenjeno prodiranje zaveznikov.

Sarraillova ofenziva.

Iz Soluna poročajo 1. t. m.: General Sarraill je dobil ukaz, da naj prične z ofenzivo.

„A. Havas“ poroča, da so Francozi 30. maja popoldne zasedli Poraj.

Zdi se, da bo general Sarraill sedaj kmalu pričel z operacijami. Dopusti častnikov so bili preklicani. Lazarete je dal prenesti z ladij na kopno. Indijske čete je poslal v Egipt ter jih bo nadomestil s francoskimi četami iz Maroka. Nad Solunom je razglašeno obsedno stanje.

Obstreljevanje Nauplije.

Iz Aten poročajo: Angleško brodovje je dospelo v pristanišče Nauplijo ter obstreljevalo velike zaloge petroleja v pristanišču, ki so začeli goreti. Požar je uničil skoraj vsa pristaniška poslopja. Škoda velikanska. Grška je pri Angliji protestirala.

Grška nota ententi.

Berolinska „Deutsche Tageszeitung“ priobčuje po listu „Nea Himera“ besedilo note grške vlade, izročene vladam ententnih držav. Nota pravi:

„Neprestano razširjanje angleško-francoskih čet na začasno zasedenem grškem ozemlju in preko tega ter s tem združeno vznemirjenje prebivalstva mora navdajati grško vlado s skrbjo. Kljub prijaznemu nastopu grške vlade je položaj prebivalstva v zasedeni pokrajini vsled nastopa angleško-francoskih čet tak, da se vidi grška vlada prisiljena to končati, kakor hitro mogoče.

Grška vlada obžaluje, da ne more več čakati, da bo stala pred sovražnimi dejstvi in popolnoma izgubila svoj vpliv v tem ozemlju; zato se vidi primorano odrediti korake, ki se ji zde umestni. Iz tega vzroka je zaprosila grška vlada države štirizveze, da naj naroče svojim vojaškim organom, da v bodoče ne bodo več ovirali organov grške suverenitete v izpolnjevanju njihovih dolžnosti glede zaščite ljudstva in dežele.

Konflikt med Italijo in Grško?

Atenski list „Nea Hellas“ poroča, da je izročil italijanski poslanik v Atenah, grof Bosdari, grški vladi sporočilo, da se italijanska vlada ne zadovolji z odklonitvijo začasne prepustitve strateško važnih oporišč v Epiru in Makedoniji in da namerava uveljaviti svoje zahteve s pomočjo angleško-francoskih čet.

Kronski svet v Atenah.

Iz Ženeve: Glasom poročila iz Aten, se je sestel dne 25. maja kronski svet pod predsedstvom kralja Konstantina. Po končani seji je imel ministrski predsednik daljši razgovor z romunskim poslanikom.

Nemški in avstrijski konzul na Kreti.

Iz Aten poročajo: Avstro-ogrski in nemški konzul z osobjem in rodbinama sta se 24. t. m. odpeljala iz Kaneje v Atene. Odpeljala sta se, ne da bi kdo vedel za to. Med vožnjo se ni pripetilo nič.

Nov nastop Anglije proti Grški.

„Nea Imera“ poroča: Angleško brodovje je priplulo pred pristanišče v Naupliji ter je obstreljevalo tamošnje velike petrolejske rezervoare, ki so začeli goreti. Požar je uničil vsa poslopja ob pristanišču. Škoda je zelo velika. Grška vlada je zaradi tega neopravičljivega postopanja storila korake.

V Orijentu.

Bombe na Smirno.

Carigrad, 27. maja. Glasom poročil iz Smirne, je izzval dne 24. maja izvršeni napad sovražnih letal, ki so vrgla na nekaj stanovanjskih četrti 16 bomb ter ubili 3 moške med njimi 1 stražnika ter ranili 1 ženo in 1 otroka, v mestu veliko ogorčenje. Vsled eksplozije več bomb, je bilo nekaj hiš in prodajalnic razdejanih in mnogo šip razbitih. Stanovalci razdejanih poslopij so bili spravljani v hiše, ki so v posesti pripadnikov sovražnih držav. Pogreb žrtev se je vršil pod zelo številno udeležbo prebivalstva.

Vojna v Vzhodni Afriki.

Angleški general Smuts poroča, da so eksponirane čete brez odpora zasedle Ruvalage ob reki Pangani, Lembeni in Ngulu, 8 milj jugovzhodno od Lembenija, iz Kondoa-Irangija poročajo o obnovenosti sovražnega delovanja. Iz Ruande so se Nemci umaknili, predno so se mogli spopasti z Belgijci, ki drže Kigali Njanso.

Iz Lorenzo Marqueza poročajo, da je portugalska križarka „Adamastor“ dne 21. maja izkrcala v reki Rovuma, ob južni meji Nemške Vzhodne Afrike ooddelek pomorščakov z dvema topoma kalibra 37 mm in dvema strojnima puškama. Portugalci so zasedli nato tovarno severovzhodno od Namazoe ter zažgali naselbino domačinov. Nemci so se brez boja umaknili.

Boji v Sudanu.

London, 26. maja. Vojni urad poroča: Nastop sultana v Dafuru proti sudanski vladi je bil zadnji čas zelo nezadovoljiv in samosvoj. Zadnje dni meseca februarja je začel zbirati ob meji Kardofana pri Djebel el Helli vojsko. Ooddelek, sestavljen iz čet vseh vrst orožja pod polkovnikom Kellyjem, se je zbral pri Nahudu ter zasedel koncem marca Umšango in Djebel el Hella. Pozneje je četa prodirala proti Abiatu, kjer so se vršile priprave za prodiranje na El Fašer, glavno mesto Adi Dinara. Dne 15. maja se je prodiranje pričelo. Poročilo vrhovnega poveljnika z dne 25. maja pravi, da je Kellyjeva skupina sovražnika uspešno porazila ter dne 23. maja ob 10. uri dopoldne zasedla El Fašer. Bitka je potekla tako-le: Glavni boj se je vršil v bližini vasi Beringije, 12 milj severno od glavnega mesta, kjer je stal dne 23. maja zjutraj sovražnik, 2000 do 3000 mož močan, v utrjeni poziciji. Skupina vojakov na velblodih jih je zvalila z uspehom iz teh pozicij, sovražniki so nato naše cete z veliko hitrostjo in z obupom napadli. Sovražni napad je naletel na uničujoč ogenj. Samo malo sovražnim vojakom se je posrečilo, dospeti do 10 jardov pred naše pozicije. Naše čete so izvršile protinapad ter sovražnika popolnoma porazile. Njegove izgube cenimo na najmanj 1000 mož. Sultan Ali Dinar je zbežal, kakor povedano, dne 23. maja rano z malim spremstvom. Mi smo imeli 5 mrtvih in 25 ranjenih. Pred bitko in med njo je izvršil neki častnik kraljevih letalcev važen izvidni polet. Posrečilo se mu je, prisiliti neki sovražni ooddelek, obstoječ iz konjenikov in 2000 mož pehote, z bombami in ognjem strojnih pušk, da se je v neredu umaknil. Častnik sam je bil ranjen v stegno, vendar se je vrnil v Abiat.

Vesti o miru.

Washington, 28. maja. Predsednik Wilson je imel včeraj pred mirovno ligo govor. Rekel je, da so vzroki evropske vojne sedaj ne bistvena stvar. Velike države morajo doseči sporazumljenje o podlagi svojih skupnih interesov. Prvič ima vsak narod pravico, da voli svojo lastno suvereniteto, drugič imajo male države pravico, da se njih suvereniteta in nedotakljivost enako spoštuje, kakor ona velikih držav, tretjič ima svet pravico, da je obvarovan vsakega motenja miru, ki izhaja iz napada. Wilson je izjavil, da so Zedinjene države pripravljene, se pridružiti vsaki zvezi držav, ki se ustanovi za uresničenje teh ciljev in v varstvo proti njih kršenju. Dalje je Wilson izjavil: V Zedinjenih državah sta pravica in imetje po vojni jako prizadeti. — Čim dlje bo trajala vojna, toliko bolj bosta prizadeti. Treba bi bilo, da je vojne konec. Čim bo končana, bodo Zedinjene države ravno tako kakor vojskujoče se države na tem interesirane, da bo mir trajen. Če je sploh predprava Zedinjenih držav, napraviti kak predlog ali povzročiti mirovno gibanje med vojskujočimi se narodi, potem je gotovo, da želi narod Zedinjenih držav, naj se vlada drži naslednjih vodilnih točk: 1. Poravnava prepira med vojskujočimi se državami. Kar se tiče interesov Zedinjenih držav, ne zahtevajo zase nič bistvenega. V prepiru niso stranka. 2. Splošno sporazumljenje držav, da se ohrani varnost pomorskih potov za skupno neovirano porabo vseh narodov in onemogoči, da se začne vojna v nasprotju s pogodbami in ne da bi svet popolno preiskal njene vzroke. To bo dejansko jamstvo za nedotakljivost ozemelj in za politično neodvisnost.

London, 28. marca. „Westminster Gazette“ piše: Zahtevanje Nemčije, da govore vojaška dejstva v njeno korist, je absurdno. Če Nemčija s svojo armado preminja zemljevid Evrope, so pa zavezniki s svojimi brodovi in armadami nanovo zarisali zemljevid sveta. Mi lahko vzdržimo blokado, zadavimo prekomorsko kupčijo Nemčije in ohranimo nemška posestva in vse to za manjšo ceno, kakor jo plačuje Nemčija za ohranitev Belgije in francoskega ozemlja. Ne moremo si predstavljati boljše lekcije za pablazneli militarizem, kakor jo je doživel, uvidevši, da so izjalovljeni vsi njegovi na zavojevanje in rop namerjeni načrti po faktorju, ki ga je prezrl, po gospodstvu na morju, ter premenjenim v poraz. Brodovje stori pa še več: daje nam časa, da pristavimo nove bojne sile za premaganje začasnega zmagovitih armad. Skrbeti moramo, da bomo to prednost izkoristili.

DNEVNE VESTI.

Rodbinska sreča pri prestolonasledniku. Nadvojvodinja Zita, soproga nadvojvode Karla Franca Jožefa je povila dne 31. maja popoldne nadvojvo-

do. Splošno stanje nadvojvodinje je skoz in skoz zadovoljivo.

Nadvojvoda Evgen. Cesar je izdal naslednje lastnoročno pismo: Ljubi gospod bratranec nadvojvoda Evgen! V hvaležno priznanje za Vaše oodlično službovanje kot poveljnik zmagovite armadne skupine, Vam izrekam svoje posebno pohvalno priznanje. — Dunaj, 24. maja 1916. — Franc Jožef.

Kranjska dežela nadvojvodu Evgenu. Kranjski dež. predsednik Henrik grof Attems je odposlal dogovorno z deželnim glavarjem dr. Ivanom Šusteršičem dne 2. junija nastopno brzojavko na Njegovo cesarsko in kraljevsko Visokost najsvetlejšega gospoda nadvojvoda Evgena:

Njegovi cesarski in kraljevski Visokosti generalnemu polkovniku nadvojvodu Evgenu.

Naj blagovoli Vaša cesarska in kraljevska Visokost povodom zavzetja trdnjav Asiago in Arsiero, s katerim je dosegla pod vodstvom Vaše cesarske in kraljevske Visokosti naša junaška armada, v katere vrstah se bojujejo tudi Kranjske čete hrabro za cesarja in domovino, važno etapo svojega zmagovitega pohoda, sprejeti najmilostljivejše, najizdanejše čestitke in želje blagoslova dežele Kranjske.

Deželni predsednik: grof Attems, deželni glavar: dr. Šusteršič.

Na to je došla v odgovor od Njegove c. in kr. Visokosti nastopna brzojavka:

Deželni predsednik grof Attems, Ljubljana.

Vam, gospod deželni predsednik, kakor tudi gospodu deželnemu glavarju se zahvaljujem najtoplejše za patrijotične čestitke dežele Kranjske, katere hrabri sinovi so se v bojih zadnjih dni posebno odlikovali.

Generalni polkovnik: nadvojvoda Evgen.

Nova odlikovanja. Cesar je odločil, da je cesarjevo pohvalno priznanje dovoljeno tudi drugič in tretjič izreči in da se to označi z enima oziroma dvema srebrnima znakoma na traku vojaške zasluženje svetinje. Dalje je cesar ustanovil novo stopnjo vojaške zasluženje svetinje, ki se podeljuje kot znak „Posebnega pohvalnega priznanja.“ Nova svetinja je nekoliko večja od sedanje vojaške zasluženje svetinje, in ima pozlačen lovorov venec okrog krone.

Častni doktorji. Budimpešta, 28. maja. Uradni list priobčuje Najvišji sklep, ki dovoljuje budimpeštanskemu vseučilišču promovirati carja Ferdinanda bolgarskega za častnega doktorja filozofije. Nj. c. in kr. visokost presvitlega nadvojvoda Jožefa, generalfeldmaršala o. Mackensena in turškega vojnega ministra Enver pašo za častne doktorje državnih ved in ministrskega predsednika grofa Tiszo za častnega doktorja prava.

Odlikovanje. Nemški železni križec 2. razreda je dobil stotnik generalnega štaba Rudolf Lukanc pl. Savenburg.

Uspeh četrtega avstrijskega vojnega posojila. Ne da bi bilo všteto, kar je podpisala na bojiščih se nahajajoča armada, je bilo podpisanih na četrto avstrijsko vojno posojilo 4442 milijonov kron. Kakor znano, je bilo prvega vojnega posojila podpisanih 2200 milijonov, drugega 2688 milijonov, tretjega 4200 milijonov. Četrto vojno posojilo je torej več vrglo, kakor vsa prejšnja in je prekoslilo vsa pričakovanja tudi najboljših poznavalcev avstrijskih gospodarskih razmer. Od četrtega vojnega posojila je podpisanih 2314 milijonov na štiridesetletne zadolžnice, 2127 milijonov pa na državne blagajniške nakaznice. Soglasna sodba je, da se je četrto vojno posojilo nad vsa pričakovanja sijajno obneslo.

Plačevanje kuponov četrtega avstrijskega vojnega posojila potom poštinih uradov. „Wiener Zeitung“ priobčuje naredbo trgovinskega ministrstva sporazumno s finančnim ministrstvom z dne 21. maja 1916, zadevajočo plačevanje kuponov četrtega avstrijskega vojnega posojila potom poštinih uradov.

† Bogdan Šavnik. In zopet je došla pretresljiva vest o žrtvi, ki jo je zahtevala neusmiljena vojna. Glasom zanesljivih poročil je cand. ing., c. in kr. rezervni poročnik ter frontni častnik ob Soči, Bogdan Šavnik izdihnil svoje mlado življenje dne 26. julija 1915. na bojnem polju ob Dobrdojski planoti. Od 22. julija lanskega leta domači od njega niso dobili več poročila. Kljub vsestranskim in najobsežnejšim poizvedovanjem se je stoprav zadnje dni, po preteku več kakor desetih mesecev, mogla dognati usoda mladega moža. Trda kraška gruda krije tedaj nadepolnega mladenciča, ki je bil v ponos svojcem, ki bi bil v ponos domovini. Bogdan Šavnik je bil uzoren sin, odkrit, ljubezniv in blag prijatelj, ljubitelj glasbe, živahen in dovtipen družabnik, zraven pa vesten človek, ki je z vso resnostjo in prirojeno mo vztrajnostjo stremil za svojim ciljem. Bil je značaj, kakor jih tako krvavo potrebuje slovenski narod. Pokojnik je bil izredno nadarjen, bil je skozi odličnjak in je l. 1911. maturiral z odliko. Po dovršenem prostovoljskem letu se je z vso vnemo posvečal tehničnim študijam na Dunaju, dokler ni bil julija meseca l. 1914. vpoklican. Srečno je prebil vse težave srbske vojske, ob izbruhu italijanske vojne je pa s svojim polkom odrinil na stražo ob

zeleni Soči. In tam na kraški zemlji, ki je prepovedana slovenske krvi, tam je padel tudi Bogdan Šavnik junaške smrti za domovino. Z ozirom na brezuspešna poizvedovanja je bila upravičena bojazen, da je nemila usoda predčasno strla nadebudno življenje, pa človek tako rad do zadnjega upa in se oprijemlje zadnje bilke . . . Sedaj, ko je pokopano slednje upanje, se šele prav zavedamo, kaj smo izgubili z Bogdanom Šavnikom. Lahka bodi zemlja slovenska slovenskemu junaku! Prizadeti rodbini naše najglobejše sožalje.

Novi 20vinarski drobiž kujejo zdaj na Dunaju in sicer bo ta denar narejen iz železa. V promet pride še tekom prihodnjih dveh mesecev.

Stoletnica avstro-ogrske banke. Dne 31. maja je imel upravni odbor avstro-ogrske banke sejo, v kateri se je guverner Popovics spominjal, da je bila banka ustanovljena ravno pred sto leti. Upravni odbor je v spomin na ta jubilej dal kovati posebno spominsko svetinjo, je za vojne invalide daroval 4.2 milijona kron in vsem bančnim uradnikom in uslužbencem votiral primerne podpore.

Zvonovi za vojne namene. V kratkem se začne pobiranje cerkvenih zvonov za vojne namene. Zvonovi se ne bodo kar rekvirirali, ampak se bodo izbrali po dogovoru in bo vojna uprava zvonove plačala. Pustilo se bo vsaki cerkvi tretjino vseh zvonov.

Vojni izdatki Avstrije. Kontrolna komisija za državne dolgove je sedaj obelodanila izkaz o stanju dolgov do konca junija 1915, torej tudi izkaz o državno - finančnih kreditnih operacijah, ki so bile potrebne za preskrbo sredstev za vojno prvih enajstih mesecev. Vojni dolgovi Avstrijski so do 30. junija 1915 znašali skupaj 9.49 milijard kron. Od te vsote se je dobilo 4.88 milijard potom vojnih posojil 4.61 milijard pa se je dobilo potom predumov pri bankah. Za pokritje obresti od teh dolgov treba na leto 376.98 milijonov kron. Tem med vojno narejenim dolgovom je prišteti še stare državne dolgove v znesku 13 milijard kron. Ves avstrijski državni dolg je torej znašal koncem junija 1915 okroglo 22 in pol milijarde kron, za kateri je plačati na leto kakih 890 milijonov kron davka.

Nove cene tobaka so dne 1. junija stopile v veljavo. Zadnjikrat je bil tobak splošno in sicer jako znajno podražen l. 1911.; med sedanjo vojno so bile cene cigaretne tobaka znatno povišane. zdaj pa je uveljavljeno zopet znatno in splošno zvišanje cen vseh smodk, cigaret in tobakov. To zvišanje seveda ni drugega, kakor povišanje indirektnega davka.

Konjerejcem. V založbi c. kr. kmetijske družbe kranjske je izšla kot XV. zvezek kmetijske knjižnice knjiga „Sosed Razumnika konjereja“, katero je po dr. Steuertu iz nemščine preložil in za naše razmere priredil družbeni adjunkt A. Jamnik. Knjiga je pisana v obliki pogovor Razumnika s svojimi sosedi. Obsega 167 strani in 77 velezanimivih podob. Vsebina je zelo bogata in poučna. Prav zanimivo je pisano o podelovanju, o raznih boleznih ter razvadah konj in kako jih je zdraviti, oziroma napake odpraviti, o ravnanju s plemenskimi kobilami, dalje o težavah pri porodih, o negovanju kobil in žrebet ob porodu, o krmljenju, vpreganju, podkovanju, o momentih, na katere je paziti pri nakupu živali itd. V knjigi se nahaja vse, kar bi utegnili zanimati naše konjerejce. Za ude c. kr. kmet. družbe kranjske stane knjiga s poštnino vred 1 K, za neude in v knjigotrštvu pa K 1.20 brez poštnine. Naroča se pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani, Turjaški trg 3.

Dva meseca nič mesa. V „Berliner Tagblattu“ se poteguje profesor dr. Boas za to, naj se v mesecu julij in avgust sploh prepove uživanje mesa, češ, v teh mesecih je dovolj perutnine, divjačine in da je na razpolaganje, a če se ta dva meseca nič mesa ne porabi, da ga bo potem na jesen dovolj.

Veleizdajniški proces v Segedinu. Pred sodiščem v Segedinu na Ogrskem se vrši zdaj obravnava proti 23 obtožencem iz Velike Kikinde, advokatom, duhovnikom, uradnikom in trgovcem, ki so obtoženi veleizdaje. Obtožnica pravi, da so bili 14 izmed obtožencev člani srbskega Sokola, ki je hotel odtrgati en del ogrske države ter ga priklopiti drugi državi, ostali obtoženci pa so se društvu pridružili, dasi niso bili člani. Izmed obtožencev jih je zdaj šest v vojaški službi in je eden kadet ter odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo.

Revolucijski general Artur Görgey. Zapovednik madžarske revolucijske armade iz leta 1848., je umrl v Budimpešti. Dosegel je starost 99 let. Rojen je bil 30. januarja 1818 v Toporču in se posvetil najprej vojaški karijeri ter postal nadporočnik, po smrti svojega očeta pa je odločil šaržo in šel v Prago študirat kemijo, kjer se je tudi oženil. Čim je nastalo revolucijsko gibanje, je Görgey zopet vstopil v armado ter bil poslan proti Jelačiću in njegovim Hrvatim, ki so šli v boj proti revolucionarjem. Ko je dobil v roke bogatega magnata grofa Edmunda Zichyja in pri njem dobil oklice Jelačića, je dal grofa obesiti. Ta „energijski“ mu je napravila veliko slavo med revolucijarci. Postal je polkovnik in se udeležil bitke pri Schwechatu. Po porazu v tej bitki je postal general in prevzel vodstvo zgornje donavske ar-

made in jo tudi dobro organiziral, ni pa bil kos avstrijski armadi, ki jo je vodil knez Windischgraetz ter se je moral pred njo umakniti proti Budimpešti in potem proti severu. Izgubil je bitko pri Kapolni, a bol po krivdi višjega poveljnika Dembinskega, kakorj po lastni krivdi. Dembinski je odstopil in dne 31. marca je Görgey prevzel sam višje poveljstvo. Prodril je res do Pešte, osvobodil trdnjavo Komoren in izvojeval zmago pri Aču. Ravno tedaj je Kossuth proglasil Ogrsko za neodvisno. Po zavzetju trdnjave Bude je postal vojni minister revolucijske vlade, a je ostal obenem na čelu armade. Položaj revolucijske armade je postal jako težak, ko je Rusija prihitela avstrijskemu cesarju na pomoč. Avstrijska armada pod generalom Haynauom je zmagovito prodirala proti revolucijski armadi, Rusi so prekoračili Karpate, Görgey pa je bil v ostrem nasprotju s Kossuthom. Dne 2. julija je bil

Št. 1307.

Razpis.

Mestna občina Kranj proda v svojem gozdu na Smarjetni gori nad kolodvorom postaje Kranj približno 400 m³ smrekovega lesa.

Kupni pogoji so na vpogled v občinski pisarni od 5. junija 1916 naprej vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer.

Rok za ponudbo poteče dne 13. junija 1916 opoldne.

Mestno županstvo v Kranju,
dne 30. maja 1916.

Župan:
F. Polak s. r.

Görgey v bitki pri Komorauu na glavi ranjen. Kossuth je to priliko porabil, da je imenoval začasno drugega višjega poveljnika, Mesarosa, kar je bil vzrok preprirom v vodstvu revolucijske armade. Armadi generalov Dembinski in Beno sta bili dne 9. avgusta pri Temešvaru poraženi in Kossuth je pooblastil Görgeyja, naj sklene z Rusi mir. Dne 11. avgusta je Görgey prevzel vso civilno in vojaško oblast in je sporočil zapovedniku ruske armade, da je revolucijska armada priprav-

ljena, se vdati Rusom na milost in nemilost. Dne 13. avgusta se je Rusom vdala madžarska revolucijska armada, 20.000 pešcev in 20.000 konjenikov s 130 topovi. Görgey je bil po posredovanju ruskega carja interniran v Celovcu, kjer je postal kemik v neki suknarni in se je leta 1867. vrnil na Ogrsko. Kossuth in njegovi pristaši so ga proglasili za izdajalca in mnogo let so se Madžari med seboj srdito prepirali, ali je bil Görgey dober ali slab general, ali izdajalec, ali patrijot.

Temeljem zanesljivih poročil stoprav izza zadnjih dni naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj sin, oziroma brat, gospod

BOGDAN ŠAVNIK

kand. inž., c. in kr. poročnik v rez. nekega
pehotnega polka in frontni častnik ob Soči

dne 26. julija 1915 padel na bojišču kraj Dobrdocske planote. — Počivaj v miru, ljubljeneec, ob meji domače zemlje!

Blagega spomina zanj, tihega sožalja zase in za svoje prosi

Dr. Edvard Šavnik.

V Kranju, dne 31. majnika 1916.

24

! La Spomlad!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic
v Kranju
(poprej J. C. Pleiweiss)
priporoča

svojo bogato zalogo

sukna, letenskih modnih blagov, cefirov in batistov za ženske bluze in obleke, pike, kambrikov, levantinov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pletji najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.
Svilnati robci najnovejših vzorcev.

FLORIAN

Varujte se ponaredb

Mlado, staro,
Vsak pove:

IV. 9-50 5

Ta pa je za me!

Ker se samo z njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije
„FLORIAN“ v Ljubljani.

Opustitev podružnice!

OBVESTILO.

P. n. občinstvu najuljudneje naznanjam, da sem opustil podružnico na glavnem trgu ter se preselil v trgovino „Omersa“.

Zahvaljujoč se p. n. odjemalcem za dosedaj mi izkazano naklonjenost, se priporočam še za nadalje.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Omersa naslednik
Franc Berjak, Kranj

trgovina z železnino, barvami, steklenim in špecerijskim blagom.

22 3-2

Opustitev podružnice!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

6 52—19

„KINO IDEAL“ V LJUBLJANI.

Teden učinkovitih nordijskih filmov:

Spored za 3 dneve: Od sobote 3. do ponedeljka 5. junija:

Drugi film velike nordijske serije:

OTROK IZ KODANJA.

Drama v 4 dejanjih male filmske igralks s priljubljenima umetnikoma Oto Prosto!
in Hani Rainwald v glavnih vlogah. Prosto!

Spored za 3 dneve: Od torka 6. do četrta 8. junija:

Peti film Valdemar Psilander serije:

Mož in njegova senca.

Drama v 3 dejanjih s priljubljenim umetnikom.

Valdemarjem Psilandrom

v dvojni vlogi. V prvi vlogi se nam kaže kot ladijski poročnik, v drugi kot zločinec. Kot Psilandrovi soigralci nastopajo Ebba Thomsen in prvič v nordijskem filmu Luzzi Werren, ki predstavlja izborni pogodeni tip zločinca.

PREDNAZNANILO: Petek 9. do ponedeljek 12. junija
4 dneve! Senzacija nad senzacijo! 4 dneve!

?? Marc Mirre in glavni dobitnik. ??

Detektivska komedija v 4 dejanjih.

Prekaša vse, kar se je doslej predvajalo, tudi film: **Smrti jockey.**

!! Zadnja predstava ob ugodnem vremenu na vrtu !!

Pričetek predstav: Ob delavnikih: ob 1/5, 6, 1/8 in 9.
Ob ned. in prazn.: ob 1/2, 11 dop., 3, 1/5, 6, 1/8 in 9.

Najboljša kosa sedanosti

je

Gorenjska kosa

katera je izdelana iz najfinejše srebrno-jeklene tvarine (Silberstahl). Kdor je že kosil ali poskusil srebrno-jekleno „Gorenjsko koso“, jo bode vsakemu najtopleje priporočal ter nikdar več druge vrste rabil, za katero se jamči (ali garantira), torej kdor se ni kosil z „Gorenjsko koso“, naj takoj piše po njo, katera se pa dobiva edinole v

Prvi gorenjski razpošiljalni IVAN SAVNIK, KRANJ.

„GORENJSKA KOSA“ je zelo priporočljiva tudi za ženske, ker je lahka kot pero. 17 24—7

60	65	70	75	80 cm
6	6 1/2	7	7 1/2	8 pesti dolga

„GORENJSKA KOSA“ 2'60, 2'70, 2'80, 2'90, 3—K

Da je „GORENJSKA KOSA“ najboljša, je dokaz, ker se zahteva po vseh avstro-ogrskih deželah ter je vsakemu na razpolago mnogo pohvalnih pisem.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
406.000 kron!

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1915. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

6 milijonov 120 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 3 milijone 900 tisoč kron.

4¹/₂ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celim Gorenjskem **uraduje**
v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.